

Predikan

1:a söndagen efter Trettondedagen, 20120108, Mariakyrkan, Årg 1

Psalmer: 20:- ”Ande god kom till oss in” 707:- 431:4-7 132:2-3 KJ

Läsningar: Jes 42:1-7; Apg 18:24-19:6; Matt 3:13-17

Axel Fors

”Nu ska ni vara snälla mot varandra”.

Ja, det verkar vara en ganska vanlig och utbredd uppfattning i vårt samhälle om vad kyrkan och Jesus vill säga till oss: att vi ska vara snälla mot varandra.

Ibland får jag höra, apropå att vi har konfirmander och ungdomsverksamhet i kyrkan: ”Ja, det är bra att ungdomarna går till kyrkan, så att de får lära sig lite om etik och moral och om hur man ska vara mot varandra”. Kyrkan uppfattas av många helt enkelt som en plats för att lära sig vanligt hyfs och lite folkvett.

Och människor som inte tycker om kristen tro och kyrkan är ofta arga på all den ”hemska” *moral*, ja till och med dubbelmoral menar man, som den kristna tron försöker pracka på människor.

Absolut *inte* helt hållet, men *till viss del*, får man nog säga att vi har lite skuld själva, till att denna missuppfattning av kristen tro är utbredd. För att inte stöta oss med folk i onödan, kan det kännas lättare för oss visa på hur viktigt det är att vi är snälla mot varandra och älskar varandra, än att visa på att vi människor har ett akut behov av Gud i våra liv, och att det är direkt livsviktigt att följa Jesus.

Men vi kan faktiskt inte, i *första* hand, börja prata om att vi ska vara snälla mot varandra, för då sprider vi inte det sanna glädjebudskap, som varje kristen, genom dopet, fått den stora gåvan att bära på genom livet.

I skolor, på arbetsplatser, där hemma, ibland också i kyrkor, ja, på väldigt många håll, får vi höra att vi *måste* vara snälla och bry oss om varandra. Återigen, vi *måste* vara snälla, vi *ska* göra detta och detta och detta. Men om jag inte *orkar* vara snäll då? Om jag inte *orkar* bry mig om andra då? Om jag inte *förmår* älska en som jag har så svårt för? För att livet faktiskt inte är så lätt! För att livet faktiskt gör att jag inte *orkar* allt det jag skulle vilja orka! För att livet ibland gör att jag inte *vill* det jag borde vilja!

I ett sådant läge räcker *inte* moralpredikningar om att vi *måste* vara snälla mot varandra. Godhet och kärlek, utan Jesus, Guds Son, är bara krav och krav och krav, och då är det till slut varken godhet och kärlek för någon utan bara nedbrytande. För vi människor orkar inte allt, och absolut inte att vara snälla!

Idag, på julens sista söndag, när det handlar om Jesu dop, möter vi tre personer: Johannes döparen, Jesus Kristus och lärjungen Apollos. De kan hjälpa oss att se att Gud älskar mig, trots att jag är en skit!

Kristen tro handlar inte om att vara snäll. Johannes döparen visar att:

I. Det handlar om omvändelse

I kristna kretsar, bl.a. i vår egen psalmbok, beskylls ofta judendomen för att *enbart* handla om lag och krav. Det är ingen rättvis bild av judisk tro. Dessutom är det en direkt felaktig bild.

Det som juden Johannes döparen predikade där ute vid Jordanfloden, dit Jesus kom för att bli döpt, var *inte* snällhet och moral utan *omvändelse*. Omvändelse till *Gud*. Därför döpte han. Johannesdopet både *förutsatte* och *skulle resultera i* ett liv som i praktisk handling var mer inriktat på *Guds* vilja med oss människor. På så sätt var detta dop det enda sättet att skydda sig mot Guds fruktansvärda dom, som inte skulle skona något ont, inte ens bland Guds eget folk. *Tro* och liv måste bli ett. En *tro* utan gärningar är död, menar Johannes. Vi kan inte säga ett och göra ett annat, för vi kommer inte undan den dom Gud vid tidens slut kommer att fälla över allt ont, när kärleken, ljuset och livet äntligen ska få att segra totalt. Det var Johannes svidande kritik. Du kan inte gå för att offra i Jerusalems tempel ena dagen och sedan vägra hjälpa din granne dagen efter. Du kan inte gå och få syndernas förlåtelse i kyrkan på söndagen och sedan med berätt mod bara bry dig om dig själv resten av veckan, eftersom det snart är söndag igen.

Men *lägg noga märke till* att alltihop handlar om relationen mellan oss människor och *Gud*. Det handlade *inte* om att de som hörde honom skulle vara snälla och goda och älska varandra rent allmänt. Det handlade om relationen till *Gud*. Johannesdopet var därför heller inget självändamål. Det var bara preliminärt. Det pekade *framåt*. Johannes dop var till för att åstadkomma en sinnesändring hos folket *för att kunna ta emot Messias*, den frälsare, räddare från död, synd, ondska och förtryck, som Gud genom hela gamla testamentet lovat sitt folk. Aposteln Paulus säger till oss idag: *Johannes dop var ett omvändesedop, och han uppmanade folket att tro på den som skulle komma efter honom, det vill säga Jesus.*¹

Det vi lär oss av Johannes dop är att när vi ser allt som vi inte orkar och klarar, och som inte blev som vi ville, det är då vi kan se Jesus, Guds Son, tydligast. Gud är här. Det är inte hopplöst. Vi *kan* faktiskt vända oss till honom, *Gud*, som genom Jesus vill få glädjas med oss när allt är bra, men som vill rena oss och lyfta oss upp igen när vi inte orkar, vill och förmår någonting. Att försöka sig på att *orka* vara snälla och *leva upp* till vår goda moral, av egen kraft, håller inte i längden, hur gärna vi än skulle vilja det. Det blir varje människas bittra erfarenhet förr eller senare. Men Johannes dop pekar på att livet trots allt inte är meningslöst. *Istället* för att ge upp kan vi, tillsammans med de Johannesdöpta, lyfta blicken för att se hur Guds räddning från meningslöshet, död och dom kommer till oss, som en levande människa, nu när vi inte orkar komma till honom.

*Jesus kom från Galileen till Johannes vid Jordan för att döpas av honom.*² Jesus kommer dit, till det dop, Johannesdopet, som helt och hållet pekar fram emot honom. Och när Gud tillåts komma genom sin Son, till Jordanfloden *och* till våra egna liv, då händer det något nytt!

¹ Apg 19:4

² Matt 3:13

Då märker vi att kristen tro inte handlar om att vara snäll. Jesus Kristus visar att:

II. Det handlar om frälsning

När Jesus kommer vill Johannes först inte döpa honom. Johannes vet att Jesus inte behöver omvändelse. Hans liv är redan rent konkret *ett* med Gud Fader. Men Jesus gör som profeten Jona i gamla testamentet. Han som under en båtfärd på ett stormigt hav insisterar på att de andra i båten ska kasta honom i vattnet eftersom han vet att det kommer att *rädda*, frälsa dem. Det är Guds vilja. Jesus insisterar nu också på att få bli ”kastad”, eller åtminstone nedsänkt, i vattnet, för som han säger: *Det är så vi skall uppfylla allt som hör till rättfärdigheten.*³

Uppfylla rättfärdigheten. D.v.s. Jesus kommer för att sluta ett nytt förbund, ett nytt avtal, ett nytt testamente mellan Gud och människa. Jesus vill återskapa gemenskapen med Gud. En gemenskap i kärlek och tillit utan några hinder. En livsgemenskap i evighet. Så som det borde vara. Så som våra liv var tänkta redan från början, men som de, p.g.a. vår och all världens ondska, alltför sällan fått bli. Men, återigen, märk väl att gemenskapen, förbundet, avtalet, mellan Gud och människa inte är brutet för att vi misslyckats med att vara snälla i största allmänhet. Nej, det är brutet för att vi, liksom Israels folk i våra Biblar, så ofta låtsats som, eller lurats till att tro, att Gud inte existerar, och levtt våra liv som om det vore sant.

Men nu vill Jesus visa sitt uppdrag tydligt redan från början. Så att vi ser Guds existens!

När han sänks *ner* visar det att Jesus delar vår tillvaro, med den död, orkeslöshet, hopplöshet och ensamhet, som vi ofta ställs inför och som förgör oss fullständigt.

När han stiger *upp* öppnas himlen och vi kan se att tillsammans med Jesus kan ingenting skilja oss från Gud.⁴ Gud älskar mig fast än jag är en skit. När Jesus, Guds Son, kommer, tar han min skitighet på sig, alla de gånger jag inte *orkat* vara snäll och god, så att jag ändå, på nytt och på nytt, kan få gemenskap med Gud. *Så* uppfylls rättfärdigheten.

För att visa det har vi vita kläder i kyrkan. Jesus blir skitig så att vi kan få klä oss i hans himmelska, rena kläder, hans liv i gemenskap med Gud, redan här och nu. Man kan därför säga att Jesu dop är ett bakvänt dop, ett dop till smutsighet. Han kommer till ett omvändelsesdop för att *ta på sig* den smuts, den brist, den ondska, som andra nyss döpts för att *bli av* med. I Jesu dop bekräftas det som hela julfirandet handlar om: att Gud genom sin Son tar plats mitt i den trasiga och smutsiga världen, med alla sina brustna relationer, sitt mörker och sin ondska. Julen börjar i krubbans smuts och avslutas, på den här julens sista söndag, med den mänskliga smutsen i flodens vatten. Med denna smuts går Jesus vidare mot lidandet och döden, för att dumpa smutsen där och vinna uppståndelse, påskens glädje och det eviga livet. I tro kan vi följa med honom på den vandringen.

När Jesus kommer händer det alltså något nytt. Här förvandlar han Johannesdopet till att bli förebilden för det *kristna* dop som gjort *oss* till kristna en gång. Därför, till sist, några ord om lärjungen Apollos och lärjungarna i Efesos.

De vill hjälpa oss att märka att kristen tron inte handlar om att vara snäll, utan:

³ Matt 3:15

⁴ Rom 8:38-39

III. Det handlar om helig Ande

Först kanske det ser konstigt ut att lärjungarna vi möter i Efesos behöver döpas igen. Döpt behöver man ju bara bli en enda gång. **En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader,**⁵ som det heter i Efesierbrevet. Men de, liksom den värtalige lärjungen Apollos, hade bara hört talas om och *fått ta emot* Johannesdopet.

Och det har vi ju lärt oss idag, i predikans första del, att Johannesdopet var ett *omvändelsedop*, som byggde på Johannes döparens domsförkunnelse men som *pekade fram emot* att Jesus skulle komma. Och det har vi också lärt oss idag, i predikans andra del, att när Jesus kommer *då händer det något nytt*. Jesu budskap är något mer än domspredikan. Det är ett glädjebudskap, ett evangelium, som talar om att Guds rikes läkande och befriande krafter finns här och nu! Därför pratar inte Jesus bara om domen utan lägger tyngdpunkten på Guds rike som är synligt och går att ta emot redan här och nu, när *han* finns mitt ibland oss. När Jesus kommer handlar det inte bara om förberedelse för ett liv *efter* döden och domen. Det handlar om ett liv som börjar här och nu och *fortsätter* in i evigheten. Vi kan våga vara himmel på jorden redan här och nu! Precis som Jesus själv blev himlen på jorden, när han föddes i stallet i Betlehem. Precis som Gud bekräftade vem Jesus är när han döptes.

Därför behöver varken vi, Apollos eller lärjungarna i Efesos ett dop som pekar fram mot något som *ska* hända. Guds rike *finns* redan mitt ibland oss i Jesus Kristus. För att påminna oss om det, och hjälpa oss att i tro hålla oss nära Jesus, har Gud sänd sin helige Ande. Den Ande som gör att en levande Jesus är nära oss *nu*, i det *kristna* dopets vatten, i nattvardens bröd och vin. Himlen på jorden finns här! Vi behöver inte vänta på en Gud som vi inte vet något om. Han är här!

Den helige Ande visar sig när Jesus döps och vigs till tjänst.

Den helige Ande visar sig när lärjungarna i Efesos döps i *Jesu namn*, och aposteln Paulus lägger sina händer på dem. Då börjar det hända saker i deras liv. De gör saker som de inte trodde var möjliga.

Den helige Ande gör att det händer saker som vi inte trodde var möjliga i våra liv också. När vi döptes lades händer på våra huvuden och vi fick ta emot helig Ande. Den hjälper oss att be. Den tränar oss att ha barnets tillit till Gud när vi inte orkar något alls. Den knuffar på oss så att vi ska våga förlåta varandra. Den tänds en eld i våra hjärtan så att vi ser våra medmänniskor och deras behov. Den låter Jesus rena oss från allt ont. Den ger oss mod och tröst i onskans, synden och dödens mörker. Den uppmuntrar oss till tro och goda gärningar. Den får oss, liksom Apollos, att våga visa på Jesus.

Kristen tro handlar *inte* om att vara snäll. Nej, Gud älskar mig trots att jag är en skit!
Och just därför handlar kristen tro om **omvändelse, frälsning och helig Ande!**

Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande. Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

⁵ Ef 4:5-6a